

ikke kan være Tilfældet i Landstthinget eller blive Tilfældet der? Hvem siger, at ikke noget Sigtende kan passere der? Jeg har i det Hele altid lige overfor dem, der sige, at det ikke kunde nytte Noget at bestræbe sig for Gjenindførelsen af 5te Juni Grundloven, betonet, at de, som i Maren før 1848 kæmpede for Affættelsen af Absolutismen, havde meget mindre Grund at arbejde paa end vi i dette Dieblit. De stod imod en Absolutisme, som var i sin gode Ret og ikke var til Sindss godbillig at lade sig affætte, i det Mindste i en lang Tid af den Periode. Vi staa ganske anderledes. Vi have en Lovbestemt Fremgangsmaade. Vi have i vor nu gjældende Grundlov foreskrevet, hvorledes vi skulle bære os ad med Forfatningsforandringer. Vi have det Middel, som jeg antydede, at arbejde paa, at den Side, som Flertallet her tilhører, ogsaa bliver Flertal i Landstthinget, saa jeg veed ikke, hvorfor man skulde tænke sig det saa umuligt. Jeg vil i det Hele sige, at for at naae et Maal, er det en Hovedbetingelse, at man først tager sig for at ville naae det. Saa længe man tvivler i den Retning, er det umuligt at naae et Maal. For mig stiller det sig saaledes, at man kan forsøge — vi have jo nu 3 Grundlovsforslag — saa mange Grundlovsforslag, man vil. Jo mere og jo oftere man behandler disse Forslag, desto mere vil man efter min Opfattelse komme til den Overbevisning, at det Gnefte, som kan føre til Maalet, og som kan føre den Kamp, vi nu er i, til en lykkelig Udgang, er Gjenindførelsen af 5te Juni Grundloven af 1849. Jeg tror altsaa, at det er det, man bør stræbe efter. Det staa for min Overbevisning som sikkert, og jeg tror, at de, som endnu tvivle derpaa, efterhaanden mere og mere ville blive nøbte til at gaa over til den samme Overbevisning. Efter min Opfattelse er Forholdet i Virkeligheden, saaledes, at den Kamp, vi nu saa længe have staaet i, er i Virkeligheden og i sit Væsen ikke Andet end en Fortsættelse af den Grundlovs-kamp, som fandt Sted i 1866. Den Gang erobrede man en Del af 5te Juni Grundloven tilbage, nu gjælder det om at erobre Resten af den tilbage, og for det er stet, før er Kampen ikke ført til Ende paa en betryggende Maade.

Thomsen: Den første og største Del af den Tid, der i Gaar blev anvendt paa Behandlingen af det Forslag, der staaar paa Dagsordenen, gif jo med til Forhandling om og en Fremstilling af Spørgsmaal, som vist maa siges egentlig ikke at staa i den allernærmeste Forbindelse med selve det fore-

liggende Lovforslag. Det gjælder saavel om den historiske Fremstilling som om en hel Del af de deri indskudte statistiske Oplysninger. Jeg skal ikke gaa ind paa dem, dels af den Grund, jeg allerede her har antydet, og dels ogsaa, fordi det naturligvis er meget let at fremsætte her i Thinget en længere Række Tal og Fakta, naar man forud har berebet sig derpaa, men ganske vist umuligt at kunne anvende en gennemgaaende Kritik paa dem, førend de foreligge trykte; men dog alene ved at høre, hvad der blev sagt, kunde det ikke undgaa at paatrænge sig min Opmærksomhed, at der var Ting deri, som jeg maatte finde temmelig besynderlige. De statistiske Oplysninger, som fremsattes, kunne være meget nyttige, men de ere kun rigtige under een Forudsætning, nemlig at de Tal, som bruges i Sammenligningen, ere fuldstændig homogene, og naar man hørte den Række af Tal, som blev fremsat i Gaar, da er det jo klart, at der var saadanne Hensyn som Hensynet til Bengenes forandrede Værdi, Hensynet til Befolkningens Tilvært, Hensynet til forskellige Lovgivningsbestemmelser af afgjørende Betydning, der aldeles vare ladte ude, og naar der endelig blev fremsat forskellige Oplysninger, f. Ex. om militære Udgifter i Tidsrummet før 1864 og i Tidsrummet efter 1864, kunde det ikke andet end undre mig i allerhøieste Grad, at man kunde glemme, at der mellem Tidsrummet før 1864 og Tidsrummet efter 1864 laa selve Maret 1864 med dets sørgelige Erfaringer om, at man maatte betale med Mennekketiv, fordi man i Tiden forud havde udgivet altfor Lidt og derved faaet en Løshed i Hærens Ordning og havde en Mangel paa Befæstninger, som Landets Sønner senere dyrt maatte betale. Men ogsaa i den historiske Fremstilling var der en hel Del, som undrede mig. Jeg har ikke deltaget i Forhandlingerne 1866; jeg kjender dem ikke ndie. Jeg skal heller ikke komme ind paa dem, men jeg kan ikke sige Andet end, at jeg fandt, der var noget overordentlig Træffende i de mildt bebreidende Ord, vi nylig hørte fra det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein) ligeoverfor den Taler, som i Gaar først havde Ordet. Der var Noget, som ogsaa i Gaar paatrængte sig mig; det var en Forbauselse over, at man fra det ærede Medlems Side hørte en saadan Udtalelse om bundløs Troløshed. Ja, jeg tror endogsaa, at der opvartedes med et Superlativ, som der vel ikke er megen Mening i, "den bundløseste Troløshed", og den bestod i at optage til Forhandling et tidligere forhandlet Forslag. "Brud paa Tro og Love" gif saa stærkt ogsaa igjennem den ærede sidste Talers Udtalelser i Gaar; men mine Herrer! det er